

Latvijas Nacionālais kultūras centrs

Informācija plašsaziņas līdzekļiem
21.10.2025.

Upītes kultūrtelpā Latgalē notiks kopienu un kultūras mantojuma aizsardzībai veltīts seminārs

24. un 25. oktobrī Balvu novada Nemateriālā kultūras mantojuma centrā “Upīte” norisināsies seminārs “Kopienu informētība un prevencija drošībai potenciālu risku, katastrofu un militāru konfliktu situācijās”, kurā piedalīsies kultūras, reliģisko institūciju un kopienu pārstāvji.

“Izglītojošā pasākuma mērķis ir rosināt kopienas apzināties un atpazīt apdraudējumus, izvērtēt riskus dažādās krīzes situācijās, kā arī izprast sava materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma aizsardzības nozīmi un praktisku rīcību gan gatavības pasākumu kontekstā, gan ārkārtas apstākļos,” skaidro Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC) direktore Signe Pujāte. Semināra īstenošanu atbalsta Kultūras ministrija un LNKC.

Nemateriālā kultūras mantojuma centrs “Upīte” kā sadarbības partneris un semināra norises vieta izraudzīts apzināti, jo, pirmkārt, LNKC kompetence ir tieši nemateriālais kultūras mantojums (NKM) un darbs ar aktīvām NKM kopienām un indivīdiem. Otrkārt, 2018. gadā Latvijas Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā iekļautā Upītes kultūrtelpa atrodas Balvu novada Šķilbēnu pagastā – netālu no agresorvalsts robežas.

SEMINĀRA PROGRAMMA

Piedaloties ekspertiem no Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD), Valsts robežsardzes, Zemessardzes, Latvijas Nacionālā arhīva, VRS Viļakas pārvaldes Bruņojuma un inženiertehnisko līdzekļu dienesta un Balvu novada pašvaldības, semināra pirmajā dienā tiks sniegtas teorētiskas zināšanas par civilās aizsardzības sistēmas darbību Latvijā un rīcību dažādās krīzes situācijās, par pašvaldības lomu katastrofu un militāru konfliktu situācijās, kā arī kultūras mantojuma glābšanu un saglabāšanu dažādās krīzes situācijās.

Otrā semināra dienā dalībnieki darbosies grupās, risinot VUGD sagatavotus praktiskus uzdevumus, kas sasaistīti ar reālo vidi.

LNKC direktore Signe Pujāte seminārā iepazīstinās ar Upītes kultūrtelpas risku novērtējumu, ko viņa īstenoja kopā ar Upītes NKM kopienas pārstāvjiem, piedaloties Starptautiskā kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas pētījumu centra (ICCROM) un Kultūras ministrijas rīkotajās mācībās “READY” dažādu valstu kultūras mantojuma nozares profesionāļiem, kuru praktiskā daļa norisinājās šovasar Rīgā.

Upītes kultūrtelpā rīkotais seminārs ir daļa no LNKC veicamajiem uzdevumiem “READY” mācību ietvaros, kas ilgs līdz 2026. gada februārim. “READY” projekta mērķis ir stiprināt Eiropas spējas aizsargāt visdažādākās kultūras mantojuma formas, arī NKM jeb dzīvo mantojumu, no pieaugošiem apdraudējumiem, tostarp klimata pārmaiņu izraisītām katastrofām un kompleksām ārkārtas situācijām. Projektā akcentēta vietējo zināšanu un tradīciju nozīmīgā loma gan gatavības pasākumu plānošanā, gan krīžu pārvarēšanā un atjaunošanās procesā. ICCROM īstenoto projektu finansē Eiropas Savienība programmā “Radošā Eiropa”.

Seminārā Upītē gūtā pieredze tiks ņemta vērā, izstrādājot vadlīnijas nemateriālā kultūras mantojuma aizsardzībai krīzes situācijās, ko veiks LNKC sadarbībā Latvijas Universitātes

Literatūras, folkloras un mākslas institūta vadošo pētnieci, projekta "READY" dalībnieci Ritu Zaru.

Kultūras ministrija (KM) jau informējusi, ka šā gada februārī apstiprināts Plāns kultūras mantojuma aizsardzībai un glābšanai krīzes situācijās; tas izstrādāts, izvērtējot dažādu organizāciju vadlīnijas un Eiropas valstu praksi kultūras mantojuma aizsardzībā un glābšanā krīzes situācijās. Samērojot labās prakses aprakstus ar pieejamajiem resursiem un pašreizējo gatavību dažādu krīžu pārvarēšanai, rasts Latvijas situācijai atbilstošu pasākumu kopums.

Plāns dod ceļa karti kultūras mantojuma vērtību aizsardzībai, nosakot iesaistīto pušu lomas, sniedz risku izvērtējumu un identificē līdz 2027. gada nogalei veicamos pasākumus, lai kultūras vērtību īpašniekiem (valdītājiem) būtu iespēja efektīvāk sagatavoties dabas vai cilvēku izraisītas katastrofas vai apdraudējuma situācijās, kā arī tādā krīzes situācijā kā militārs konflikts. Plāna ieviešanā KM jau īstenojusi virkni augsta līmeņa apmācību ar starptautisku ekspertu dalību un zināšanu, prasmju pārnesi Latvijas mantojuma speciālistu vidū.

Informāciju sagatavoja:

Lana Kazlauskene
Sabiedrisko attiecību vadītāja
Latvijas Nacionālais kultūras centrs
67228985, 26407922
lana.kazlauskene@lnkc.gov.lv
www.lnkc.gov.lv